

Szegény Kács Zoli!

A szegény Kács Zoli mindig is kövér volt. Már úgy is született, hogy eleve sokkal kövérebb volt, mint amilyen gyerekek általában születni szoktak. Már úgy értem, amilyenek a normális gyerekek, mert hát a Kács Zoli azért sosem volt egészen normális. Hiába, nem tehetett róla. Állítólag úgy kellett kivágni az anyja hasából, mert sehogy sem akart kiférni ott, ahol ki szoktak férni a gyerekek. Persze az anyja már sejthette, hogy valami nincs rendjén, mert akkora hasa volt a Zolival, hogy az utolsó két hónapban járni se nagyon tudott. Mondta is a nagypofájú Berákné, hogy na, ezt is jól telibe baszták. Mert akkor járnak így a nők, ha nagyon élvezik, amikor fölcsinálják őket. Ő aztán csak tudja, mert már lány korában is kikapós volt az Ilike. Most meg tessék, mindenki láthatja, ez lett az eredménye. Nem véletlen, hogy így járt. De úgy kell neki, megérdemli az ilyen.

A szegény Kács Zoli anyja sírt is sokat, mert szégyellte, hogy akkora a hasa. Hiába takargatta egyre bővebb otthonkával, a végén nem volt akkora otthonkája, hogy eltakarja a szégyenét. Láta már mindenki, hogy mi a helyzet. Aztán az utolsó két hónapban még az utcára sem ment ki. Úgy érezte, hogy szétreped a hasa, akkora valami van benne. Feküdt a sezlonyon a kiskonyhában, és csak zokogott naphosszat, hogy mi lesz vele. Hogy sírba viszi ez a gyerek, vagy akármi is van a hasában. Az ura is került, mert azért ez neki is sok volt, hogy akkora lett az asszony, mint egy bálna. De az igazat megmondva, a felesége se nagyon akarta látni őt, merthogy mit tett vele az a szemétláda. Már bánja, hogy nem hallgatott az anyjára, hogy ne menjen hozzá ehhez a trógerhez, de akkor annyira jó volt hozzá. Hogy így leszünk Ilike, meg úgy, hogy lehozza neki a csillagokat is. Meg lesz szép kis ház, nagy kerttel. Meg állatok. Most meg tessék, ez lett belőle, mert sohase tudta az a mocskok, hogy mennyi az annyi. Hogy volt olyan nap, amikor kétszer-háromszor is rámászott. Mert sose bírta azzal a nagy természetével. Hiába húzódozott eleinte, aztán meg tiltakozott, hogy hagyja már békiben, mit sem használt. Jól emlékszik arra az éjszákára is, ahogy a hasára fektette az ura, hiába sírt, hogy nem állat ő, hogy így bánjon vele. Hogy csak úgy rámenjen hátulról. De mondhatott annak akármit, mert úgy be volt gerjedve, hogy még a szoknyát se vette le róla, csak fölhajtotta, a bugyogót meg csak félrehúzta a kezével. Meg hát ivott is előtte, érezte a leheletén. Ilyenkor aztán nem lehetett vele semmit se kezdeni, olyan volt, mint egy begerjedt barom. Így aztán jobbnak látta Ilike, ha hagyja magát. Előbb szabadul, ahogy az anyja is megmondta neki. Biztos emiatt ekkora most ez a gyerek, mert így bánt vele az a hülye ura. Akinek amúgy is akkora a mi-

csodája, hogy mindig fájt Ilikének, ha bedugta oda, úgy, mint az első éjszaka, mintha újra és újra elvinné az ártatlanságát szegény asszonynak.

De utána nem aludt vele együtt többet, kiköltözött a kiskonyhába, a kályha mellé. A Sanyi meg egyre többet volt a kocsmában, de aztán, ahogy látszott, hogy mekkora hasat csinált az asszonynak egyre többet baszogatták ott is. De amikor a Haszon Jancsi, aki nagy lókupec volt, azt találta mondani neki, hogy látom, jóbaszó ember vagy te, Sanyi, nekem is van egy sárló kancám, telerakhatnád azt is, úgy megütötte a Haszon Jancsit, hogy összeverezte a billiárd asztalt. De úgy, hogy a zöld posztóból többet nem lehetett kivenni a vért. Aztán nem sokra rá, talán a következő tavaszon vagy nyáron, meg is halt a Jancsi, nem tudni, miben. A bakon ült, mintha aludna. A kedvenc lova, a Baba vitte haza, pedig már meg volt halva. Na, ezután nem ment a kocsmába a Sanyi, otthon ivott inkább, ha hozzájutott egy kis pálinkához, rossz borhoz. De az igazsághoz hozzátartozik az is, hogy a terhes feleségéhez egy ujjal se nyúlt hozzá többet. Persze segített magán, ahogy tudott, mert a természetnek azért nem nagyon lehet parancsolni, ha már egyszer eluralkodik az emberen.

Szóval szegény Kács Zolit várták is meg nem is, mert hát az anyja már nagyon kínlódott vele, hogy akkora a hasa, és csak azt kívánta, hogy bárcsak kint lenne. De közben meg is utálta már ott benn, hogy ennyi szégyent hozott rá. Pedig mondom, szegény Zoli nem tehetett semmiről se.

Aztán nem is szoptatta az anyja, mert amúgy is kövér volt a Zoli. Meg valahogy undorítónak találta, ahogyan bekapta a mellbimbót. Harapott is. Mint valami kis állat, olyan mohó volt, pedig még nem nőtt ki a foga sem. A védőben is mondták, hogy kevesebbet etesse, mert baj lesz ebből. Hogy akkorára hízik, hogy nem bírja el a szíve. Mert a szív az nem hízik a testtel, hanem csak zsírosodik, hogy belesűrűsödik a vér, aztán annyi az embernek. Így aztán tehéntejet adott neki fölvezelve, hogy ne hízzon tovább. Bár nem bánta volna az Ilike sem, ha elviszi a gyereket a szíve, vagy valami más, mert mindig a szegényre emlékeztette, ami megesett rajta. Később meg kenyeret csipegetett neki a tejbe, amikor már kanállal tudott enni. De hiába volt minden, mert úgy hízott az a gyerek, hogy már nem tudtak vele mit csinálni. Mondjuk, volt is étvágya rendszeren, mert amikor nem kapott otthon eleget, akkor kiette az a moslékból a főtt krumplit is. Nem volt éppen válogatósfajta.

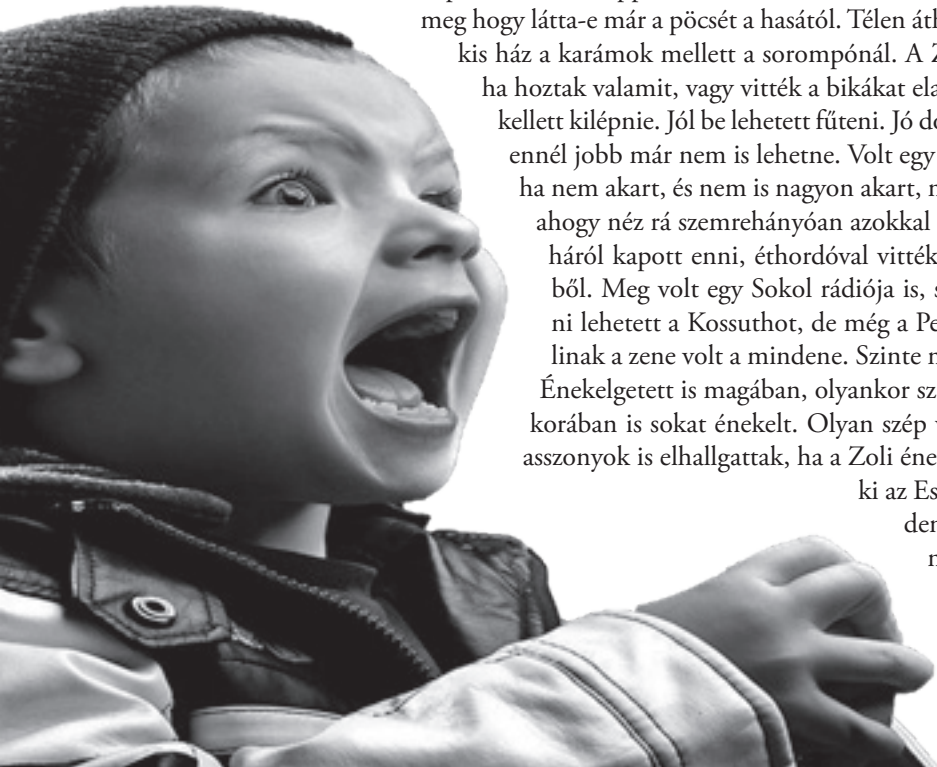
Aztán kibukott az iskolából, sose tette le a nyolcat, mert hát nem volt éppen egy észlény a szegény Zoli. Meg jobban szerette őrizni a disznókat kint a mezőn, mint bent ülni a külön padban, ahová éppen csak befért. Ott nem baszogatta senki, hogy milyen kövér,

meg hogy látta-e már a pöcsét a hasától. Télen áthelyezték a bikákhoz, volt ott egy kis ház a karámok mellett a sorompónál. A Zoli nyitotta föl, meg engedte le,

ha hoztak valamit, vagy vitték a bikákat eladni. Még a kis házból se nagyon kellett kilépnie. Jól be lehetett fűteni. Jó dolga volt ott a Zolinak, úgy érezte, ennél jobb már nem is lehetne. Volt egy ágya is, nem kellett hazamennie,

ha nem akart, és nem is nagyon akart, mert nem bírta elviselni az anyját, ahogy néz rá szemrehányóan azokkal a karikás szemekkel. A tészkonyháról kapott enni, éthordóval vitték oda neki, és levonták a fizetéséből. Meg volt egy Sokol rádiója is, szép barna bőrtokban, amin fogni lehetett a Kossuthot, de még a Petőfit is. Mert a szegény Kács Zolinak a zene volt a mindene. Szinte megbolondult érte, úgy mondják. Énekelgetett is magában, olyankor szinte könnyezett. Már ministráns korában is sokat énekelt. Olyan szép volt a hangja, hogy még az öregasszonyok is elhallgattak, ha a Zoli énekelt. Lehet, ezért tiltotta meg neki az Esperes, hogy énekeljen, mert mindenki csak hallgatta megbabonázva, némán. Aztán meg nem mondták együtt, hogy Uram, irgalmazz, Krisztus kegyelmezz, vagy dicsőség a magasságban Istennek, meg a többi.

Mondta is a Julika néni, pedig az egy igen szentes as-

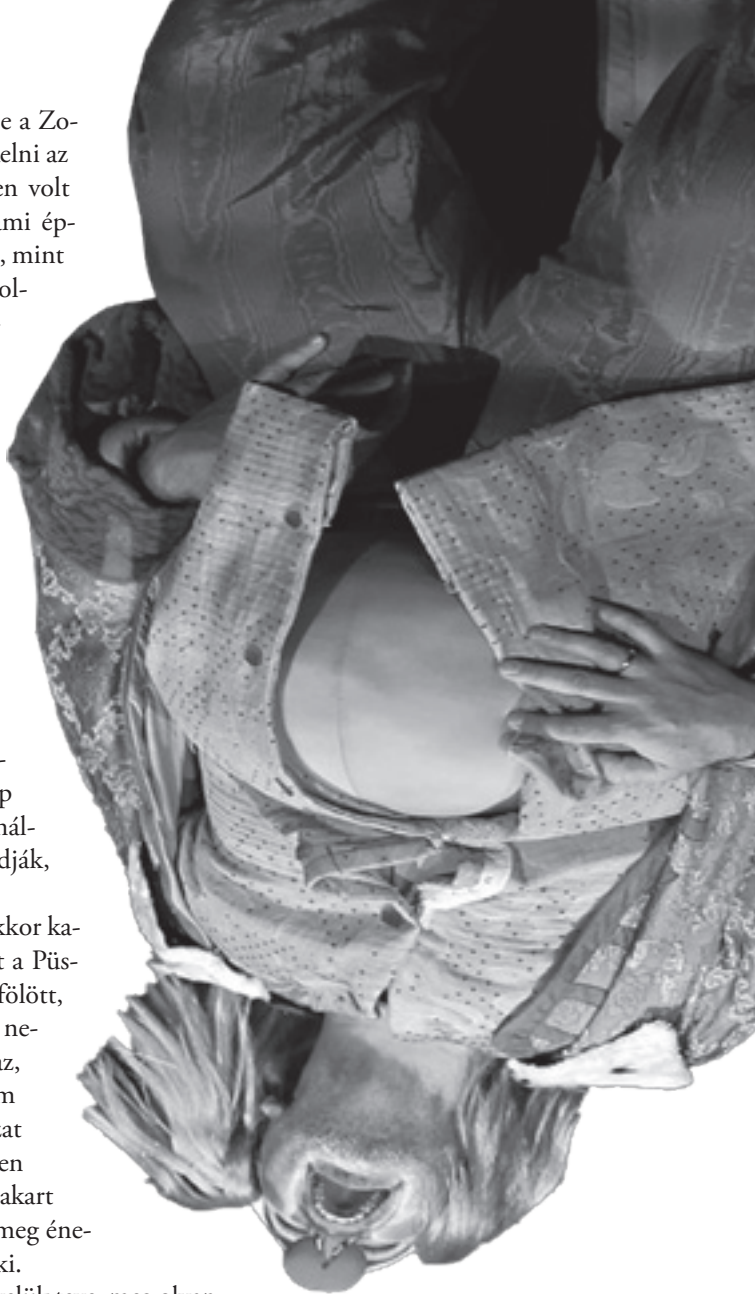

szony volt, hogy mintha az angyalok hangja lenne a Zolié. De lehet, hogy azért nem engedte többet énekelni az Esperes szegény Zolit, mert a szövegeket képtelen volt megjegyezni rendesen, és mindig azt énekelte, ami éppen az eszébe jutott. Érthetetlen szavakat mondott, mint aki halandszázik, de mégis, mintha jelentettek volna valamit. Olyankor úgy tűnt, hogy nincs magánál a szegény Zoli. Aztán már suttogni kezdtek a templomban, hogy megszállta a Szentlélek a szegény Kács Zolit, és nyelveken szól. Egyre többen jöttek a misére, hogy hallgassák a Zoli énekét. Még a szomszéd falvakból is jöttek, mert egészen híre ment a szegény Zolinak, hogy az angyalok nyelvén énekel. De akkor aztán az anyja nem engedte többet a misére, hogy az ő fiából ne csináljanak bolondot, meg azért, mert kövér, nem kell mindjárt hülyének néznie. Pedig az anyja is hülyének nézte szegény Zolit, csak szégyellte a szentes asszonyok előtt, hogy majd azt pletykálják a faluban, hogy nemcsak kövér, de gyógyós is a fia. Ezt a szégyent már végképp nem bírta volna elviselni. Merthogy részegen csinálta az a hülye ura, azért. És hogy még ezt is megtudják, már nem bírta volna elviselni.

Nem is bémálkozhatott velünk a Zoli, pedig akkor kapott volna aranyozott láncot ő is, meg szentképet a Püspök atyától, amin az őrangyal ott vigyáz a fejünk fölött, nehogy elüssön bennünket az autó, vagy például nehogy belessünk a vízbe egy hídról. Mondjuk, igaz, hogy nem is nagyon volt hova beleszni. Hát így nem lett őrangyala a szegény Kács Zolinak. De az igazat megmondva, nem is nagyon volt rá szüksége, hiszen mi baja lehetett ott a kis órházban. Nem is nagyon akart mást a Zoli, csak zenét hallgatni Sokol rádióján, meg énekelgetni néha magában, amikor nem hallotta senki.

De aztán megjöttek a cirkuszosok a faluba. Volt velük teve, meg olyan állat, mint a ló, csak hosszabb volt a nyaka, és szembe köpött, ha közel ment hozzá az ember. Meg lehetett nézni az előadások előtt vagy után őket pénzért, szalonnáért vagy némi pálinkáért, kinek mije volt. A Kultúrban tartották az előadásokat, mert nem volt sátruk a cirkuszosoknak. A Kultúrház parkjában tartották az állatokat. Összeszartak mindent, és lelegették a gyöpöt, a kultúrigazgató többet nem is engedte meg, hogy cirkuszosok legyenek a faluban. Volt ott egy törpe is, alig volt magasabb, mint egy első osztályos gyerek, vagy még akkora sem lehetett. Soha nem láttak még igazi törpét a faluban. Mert jó, mondjuk a Dobi Laci is pici ember volt, de igazából nem volt törpe. Vagy jobban mondva, egyszer mégiscsak volt egy törpe, amikor a berakó Jenő odaköltözött a tanyára. De azt is csak ritkán lehetett látni, meg az igazat megvallva, csak a Je Bandi mondta, hogy látott egy törpét is a Jenő tanyáján. Bár a Je Bandi mindig részeg volt, nem lehetett elhinni neki semmit. De most meg lehetett nézni a törpét közelről is, hogy milyen kicsi, meg minden. Nem is került sokba, néhány tojásért megmutatták. Meg azt is, ahogy bohóckodik. Bukfencezik, dobálja a labdákat, hármat is egyszerre, meg tüzet fúj a szájából. Ügyes gyerek volt az a törpe. Bár a Titi, aki mindig mindent jobban tudott, azt mondta, hogy a faszom se kíváncsi rá. Mert hát a törpe végül is olyan, mint egy gyerek, csak például nagyobb a feje, és több pálinkát iszik. Még ő fizessen érte, jól néznénk ki!

A Kács Zolit érdekelte a cirkusz. Vasárnap délelőtt el is ment, hogy megnézze az állatokat, meg a törpét. Az anyja adott neki tíz tojást, meg vitt egy kis szalonnát, hogy azért

majd biztos meg is simogathatja a púpos tevé púpját, de végül megjijed tőle, és csak távolról bámulta. Igazából csak a törpét nézte, hogy milyen kicsike, és mégis mennyire ügyes. Ilyet még nem látott. Azt hiszem, akkor lett célja Kács Zolinak az életével. Amikor meglátta azt a törpét. Rájött, hogy ő maga is lehetne valaki végre, csak úgy, hogy ő meg olyan kövér. No, persze nem óriás, vagy hasonló, mint például úgy, hogy a világ legnagyobb embere. De lehetne a világ legkövérebb embere, hiszen minden adottsága megvan hozzá. Ezt már a cirkuszosok mondták neki, hogy van adottsága, amikor szegény Kács Zoli másnap visszament, hogy megkérdezze őket. Csak még híznia kell, azt mondták, mert még nem elég kövér. Mert van nála kövérebb is a szakmában, és addig nem lehet ő a világ legkövérebb embere, amíg van nála kövérebb. De hogy ő még énekelhetne is a porondon, mondta a Zoli, mert elszomorodott ettől, hogy van nála kövérebb. Persze, esetleg, tette hozzá kicsit elbizonytalanodva. És akkor elénekelt az angyali hangján az Uram, irgalmazz!-t. Akkor a cirkuszosok összenéztek. Ott volt a törpe, a Hilda, a német guminó, meg az erőművész, akinek akkora sérve volt, mintha terhes lenne. Mert az ő mutatványa az volt, hogy egy nehéz üllőt tettek a hasára, és a nézők közül felhívtak két markos férfit, hogy üssék a tizenöt kilós nagykalapáccsal. Ezért lett neki sérve, mert egyszer akkora erővel ütötték, hogy kirepedt a hasa. Ő volt az igazgató is, és mióta sérve van, azóta a bűvész is. Mert nem bírta már az erőművészséget a kirepedt hasával. Azért ő az igazgató is, mert mindig a bűvész szokott lenni az igazgató a cirkuszban. Ezt is a Titi mondta, mert látott ő már igazi cirkuszt is sátorral, meg oroszlánokkal. És akkor azt mondta a bűvész, aki az igazgató is volt egyben, hogy mondjuk, az lenne a művészneve, hogy Zoley, a világ legkövérebb éneklő embere. Így e-vel meg y-nal a végén, mert az olyan külföldies, meg különleges, hogy már majdnem amerikai. Akkor abban egyeztek meg, hogy híznia kell még a Zolinak, aztán majd meglátják, hogy legyen. Jövőre, amikor úgy is visszajönnek, megnézik a Zolit újra, hogy mire ment. Mennyit fejlődik ezalatt az idő alatt. Mert turnéjuk van Olaszba, de aztán újra itthon lépnek föl.

Ez tetszett a Zolinak, hogy van egy egész éve fölkeszülni, csak ül ott az őrházban, és eszik, amennyit csak bír. Onnantól kezdve dupla adag ebédet rendelt, két bádóg éthordóban vitte oda neki a Bözsike, aki néha még el is beszélgetett a szegény Zolival. Ő mondta, hogy célja van a Zolinak az életben, hogy azért hízik. Vacsorára főleg szalonnát evett, mert abban van a vitamin, ahogy mondani szokta viccesen. Sok krumplit is evett főve, mert jobban szerette így, mint héjában sütvé, meg lehetett belőle sokat főzni egyszerre, és sokáig elállt a fazékban. Tésztát azt kevesebbet, mert az gyorsan kiürül, és nem tud beépülni. És igyekszik nem mozogni, vagy csak annyit, amennyit feltétlenül muszáj, hogy le ne adja, amit fölszedett. Mondjuk énekelni, azt lehet. Mert az nem nagyon fogyaszt, ha énekel, csak hogy ne jöjjön ki a gyakorlatból, mire visszajönnek a cirkuszosok. De néhány hónap múlva a Bözsike azt mondta a téeszírodán, hogy baj lesz ebből, mert a Zoli már föl sem áll az asztal mellől, mert már nem bírja el a lába. De hát nem hallgatta meg senki.

Aztán ott halt meg a szegény Kács Zoli az őrházban. Ülve, csak úgy ráborult az asztalra. Mire megtalálták, már megmerevedett. Mert csak hétfőn találták meg, és péntek este halhatott meg. Azt mondta a doktor, hogy megállt a szíve, mert hát mégiscsak elzsírosodott neki. Ő már akkor megmondta, hogy vigyázni kell a Zoli szívével, amikor megszületett. Pedig már nem kellett volna sokat híznia, hogy ő legyen a világ legkövérebb, éneklő embere. Alig tudták kihozni a házikóból, ki kellett bontani az ajtótokot a falból. Aztán inkább elhamvasztották, mert nem lett volna akkora koporsó, amibe a szegény Zoli belefért volna. Pláne így, megmerevedve. Meg persze nem is bírták volna fölemelni a koporsóját, mert olyan nehéz volt. De elhamvasztva nem volt nagyobb a súlya a Zolinak, mint bárki másnak a világon. Vagy talán alig valamivel. ■ ■ ■

Szászpataki Róbert (1971): dolgozott segéd munkásként építkezésen, régészeti ásatáson, volt pedagógus, postás, mezőgazdasági idénymunkás, egy időben gyógynövénygyűjtéssel is foglalkozott, sőt egyszer egy homokbánya igazgatását is rábízták. Jelenleg egy kis faluban él, tanításból, szöveg szerkesztésből, alkalmi munkákból tartja el magát. Ez az első megjelent novellája.